

汉维简明小词典

HƏNZUQƏ-UYƧIURQƏ

KISKIQƏ LUƧIƧT

新疆教育出版社

XINJIANG MAARIP NƏSRIYATI

汉维简明小词典

HƏNZUQƏ - UYƆIURQƏ
KISKIQƏ LUƆIƏT

新疆教育出版社

XINJIANG MAARIP NƏXRIYATI

毛主席语录

领导我们事业的核心力量是中国共产党。
指导我们思想的理论基础是马克思列宁主义。

为什么语言要学，并且要用很大的气力去学呢？因为语言这东西，不是随便可以学好的，非下苦功不可。

MAO ZHUXI SÖZLIRIDIN ÜZÜNDƏ

Bizning ixlirimizğa rəhbərlik kılıquqi hexin küq—Zhongguo gongchəndangi

Bizning idiyimizgə yetəkqilik kılıquqi nəzi-riywi asas—Marksizim-Leninizim.

Tilni nimə üqün üginix kerək wə ügən'gən. dimu nahayiti zor ijtiħat bilən üginix kerək ? Qünki til Ongayla üginiwalıqili bolıdıqan nərsə əməs, buning üqün muxəkqətlik əmgək sərp kılmay bolmaydu.

说 明

在无产阶级文化大革命和批林批孔运动的推动下，我国社会主义革命和社会主义建设飞跃发展。各族广大工农兵和革命师生，以阶级斗争为纲，坚持党的基本路线，认真读马列的书，学习毛主席著作，在参加阶级斗争、生产斗争、科学实验的三大革命运动中，互相学习语言，交流思想，交流经验，对字典工具书的需要十分迫切。我们现将新疆工学院汉语教研室和乌鲁木齐钢铁厂试编的《汉维常用词汇》进行了修改，出版试用，以应急需。

参加修改的有：新疆维吾尔自治区文字改革委员会，新疆工学院，乌鲁木齐市第十四中学等单位的同志。

编辑出版《汉维简明小词典》，我们是第一次，因政治思想水平和业务水平有限，缺乏经验，难免有缺点错误。我们希望广大工农兵、革命干部和革命师生提出宝贵意见，以便今后修订。

新疆教育出版社
一九七六年三月

NƏXRIYATTIN

Puroletariyat mədəniyyət zor inkilavining wə Lin Biaoni, Kongzini pipən kilix hərkitining türtkisi astida, elimizning sotsiyalistik inkilap wə sotsiyalistik quruluhi uqkandək rawajlanmakta. Hər millət kəng ixqi, dihan, əskərlər wə inkilawıy okutquqi - okuquqilar sinipiy kürəxni tutka kilip, partiyaning asasiy luxienidə qing turup, Marks, Engels, Lenin, Stalinlarning kitaplirini, Mao zhuxi əsərlirini əstayidil okup, sinipiy kürəx, ixləpquqirix kürixi, ilmiy təjribidin ibarət 3 qong inkilawiy hərəkətə katnixix jəryanida, əzara til üginix, pikir almaxturux, təjribilərnı almaxturuxta, luqətkə bolqan ehtiyaji intayin küqəydi. Biz hazirki jiddi ehtiyajni kandurux üqün, Xinjiang sanaət xüeyüəni Hənzü til tətqiqat ixhanisi wə Ürümqi polat zawudi sinak tərəkisidə tüzgən «Hənzüqə - Uyoqurqə kəp ixlinidiqan səzlər» ni əzgərtix kirgüzüp, sinak kilip ixlitix üqün nəxt kilduk.

Əzgərtix hizmitigə: Xinjiang Uyoqur aptonom rayonluk yezik əzgərtix weyyüənhuyi, Xinjiang sanaət xüeyüəni, Ürümqi xəhərlik 14 - ottura məktəp

katarlik orunlardiki yoldaxlar katnaxti.

Biz «Hənzüqə - Uyquqə addi luqət» ni birinqi ketim təhrirləp nəxr qiliwatimiz, siyasi - idiyiwi səwiyimiz wə kəspiy səwiyimiz qəklik, təjribimiz kəm boluqaqqa, kəmqilik - hataliklardin hali boluxi təs. Kəng ixqi, dihan, əskərlər, inkilawiy kadrlar wə inkilawiy okutkuqi - okuquqilarning bundin keyin tüzitiximizgə ongaylik tuqdurux üqün, kim-mətlik pəkiririni berixini ümit qilimiz.

Xinjiang Maarip Nəxriyati

1976 - yil 3 - ay

凡 例

一、本词典主要是供初学汉语的民族广大工农兵，革命干部和中小學生使用。

二、本词典共收常用词五千四百五十二条，词组一百四十一条，共计五千六百九十三条左右。

三、本词典依据汉语普通话的语音系统排列，并用汉语拼音字母注音。为便于查找，凡同一字为首的多音词都归在一起。

四、本词典的词条用大字排印，每条词都注明词性。

五、本词典附有：汉语拼音方案；我国各省、自治区、直辖市名称；新疆维吾尔自治区县级以上行政区表。

LUOQƏTNING TŪZŪLŪXI HƏKKIDƏ

1. Bu luqət asasen Hənzü tilini yengidin üginixkə kirixkən kəng milli ixqi, dihan, əskərlər, inkıla wiy kadirlar wə baxlanoquq həm ottura mək - tər okuquqilirining paydilinixi üçün tüzüldi.

2. Bu luqətkə 5452 qə daim ixtilididigan söz, 141 söz birikmisi jəmi 5693 ətrapida söz wə söz birikmiliri kirgüzüldi.

3. Luqət Hənzü tili putonghuasining til tawuxliri sistemisi boyiqə tüzülgən bolup, Hənzü tilining pinyin hərpliri bilən ahangı berildi. Təpixka ongaylik tuqdurux üçün, ohxax bir hət bilən baxlanəanliki kəp boqumluk sözlər bir jayoqa yiqip berildi.

4. Luqətning sözliri qong hət bilən tizildi. Hər bir sözning hususiyiti həkkidə izah berildi.

5. Luqətkə koxumqə: Hənzü tili pinyin fangəni, məmlikirimizdiki əlkə, aptonom rayon, biwas-tə karaxlik xəhərləning namliri; Xinjiang Uyoqur aptonom rayonidiki nahiyidin yukuri dərjilik məmuri rayonlar berildi.

词性略号表

SÖZ TÜRKÜMLIRINING KISQARTILOIAN BƏLGILIRI

(名)	名词	isim
(动)	动词	peil
(形)	形容词	süpət
(数)	数词	san
(量)	量词	miktar söz
(代)	代词	almax
(介)	介词	aldi qoxuloquql
(副)	副词	rəwix
(连)	连词	baqlloquqi
(助)	助词	ulanma
(叹)	叹词	ündəx
(头)	词头	söz bexi
(组)	词组	söz birikmisi

维语新旧字形对照表

UYOIURQƏ YENGI-KONA YEZIK HƏRP-
LIRINING SELIXTURMISI

A	a	ئا	L	l	ل	W	w	ۋ
B	b	ب	M	m	م	X	x	ش
C	c	تس	N	n	ن	Y	y	ي
D	d	د	O	o	ئو	Z	z	ز
E	e	ئې	P	p	پ	Ol	ol	ع
F	f	ف	Q	q	چ	H	h	ھ
G	g	گ	R	r	ر	K	k	ك
H	h	خ	S	s	س	Ə	ə	ئە
I	i	ئى	T	t	ت	Ө	ө	ئو
J	j	ج	U	u	ئۇ	Ü	ü	ئۈ
K	k	ك	V	v	(ۋ)	Z	z	ژ

Koxma Hərplər

NG ng ئڭ ZH Zh zh جژ

CH Ch ch چ SH Sh sh ش

目 录

凡例.....	1
词性略号表.....	3
维语新旧字形对照表.....	4
汉语拼音音节索引.....	5
词典正文.....	1—313
附录.....	314
汉语拼音方案.....	314
我国各省、自治区、直辖市名称.....	318
新疆维吾尔自治区县级以上行政区表.....	320

MUNDƏRIJƏ

Luqətning Tüzülüxi Həkkidə	1
Söz Türkümlirining Qiskartilqan Bəlgiliri	3
Uyoqurqə Yengi - Kona Yezik Hərplirining Selixturmisi	4
Hənzü Tili Pinyin Hərpining Tərtiwi Boyıqə Hət Tepix	5
Luqətning Asasiy Tekisti	1—313
Qoxumqə	314
Hənzü Tilining Pinyin Fang'əni	314
Məmlikitimizdiki Əlkə, Aptonom Rayon, Biwastə Qaraxlik Xəhərləning Namliri ...	318
Xinjiang Uyoqur Aptonom Rayonidiki Nahiyidin Yukuri Dərijlük Məmurı Rayonlar.....	320

A

a

啊	ā	(叹) pah, hoy, eh, (助) hə
阿姨	āyī	(名) aqa, hədə, bala tərbiyiqisi

ai

哎	āi	(叹) həy, hoy
哀悼	āidào	(动) matəm tutux. təziyə bildürüx (名) matəm, təziyə
哀求	āiqiú	(动) yalwurux, yelinix
挨打	āidǎ	(组) tayak yiyix
挨饿	āi'è	(组) aq kəlix
挨骂	āimà	(组) til ıxıtix
呆板	āibǎn	(形) jansız, əlümtük
癌	ái	(名) rak (kesəlligi)
矮	ǎi	(形) pakar, pəs
爱	ài	(动) səyüx, amrak
爱国主义	àiguózhūyì	(名) wətənpər wərlik

爱好	àihào	(动) kizikix, həwəs kilix
爱护	àihù	(动) asrax, kəyünüx
爱情	àiqíng	(名) muhəbbət, ixki - muhəbbət
爱人	àirén	(名) yoldixi, səygini
爱惜	àixī	(动) asrax, ayax, kədirləx
爱憎分明	àizèng fēnmíng	(组) muhəbbət wə nəpriti enik bolux

an

安插	ānchā	(动) orunlaxturux
安静	ānjìng	(形) jimjit, teq
安眠药	ānmíanyào	(名) uyku dorisi
安排	ānpái	(动) orunlaxturux
安全	ānquán	(形) bihətər, həwəpsiz (名) həwəpsizlik, bihətərlik
安慰	ānwèi	(动) təsəlli berix, kənglini yasimak
安心	ānxīn	(形) hatirjəm
安置	ānzhi	(动) orunlaxturux, jəylaxturux
安装	ānzhuāng	(动) kuraxturux, ornitix
鞍子	ānzi	(名) igər
岸	àn	(名) kiroqak

按	àn	(动) besix (介) boyıqə
按期	ànqī	(组) muddət boyıqə
按时	ànshí	(组) öz waktida
按照	ànzhào	(介) boyıqə. asasən
案件	ànjiàn	(名) ənzə
案板	ànbǎn	(名) axtahta, əmbəl
暗	àn	(形) qarangoçu, yoxurun, hirə
暗杀	ànshā	(动) yoxurun öltürük

ang

肮脏	āngzāng	(形) paskina iplas, məynuət

ao

熬	áo	(动) kəynitix, bərdaxlik berix
奥妙	àomiào	(形) sir, sirlik
懊悔	àohuǐ	(动) puxayman kılıx

B

ba

八	bā	(数) səkkiz
八路军	bātūjūn	(名) səkkizinqi armiya
扒	bā	(动) esilix. saldurux (kiyimni)
芭蕾舞	bālěiwǔ	(名) balit usuli
疤	bā	(名) tatuk
捌	bā	(数) səkkiz (hət bilən yezilixi)
拔	bá	(动) tartix, yulux
拔河	báhé	(动) aqamqa tartixix
把握	bǎwò	(名) ixənq
靶子	bǎzi	(名) nixan, qara
把	bà	(名) sap, dəstə
坝	bà	(名) tosmə, toojan
爸爸	bàba	(名) dada, ata
罢工	bàgōng	(组) ix taxlax
霸权	bàquán	(名) zomigərlik hokuki, hoja bolux hokuki
霸占	bàzhàn	(动) zorluk bilən ıgəlliwelix, besıwelix

bai

掰	bāi	(动) oxtux üzüx
白	bái	(形) ak (副) bikar
白菜	báicài	(名) bəsəy
白费	báifèi	(动) bikar sərp kılıx
白天	báitian	(名) kündüz
白血球	báixuèqiú	(名) ak kan danqiliri
白杨树	báiyángshù	(名) ak terək
白种人	báizhǒngrén	(名) ak tənliklər
百	bǎi	(数) yüz
百分比	bǎifēnbǐ	(名) pirsənt
百货	bǎihuò	(名) türlüx mallar
柏油	bǎiyóu	(名) aspalit karımay
摆	bǎi	(动) koyux, tizip koyux pulanglax
摆动	bǎidòng	(动) pulanglax, lingxix
摆脱	bǎituō	(动) kutulux
败	bài	(动) məqlup bolux, yengilix
败类	bàilèi	(名) munapik
拜会	bàihuì	(动) ziyarət kilix
拜访	bàifǎng	(动) ziyarət kilix, yoklax
拜年	bàinián	(动) heytlax